

Sygn. akt II AKa 390/22

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 stycznia 2024r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie - II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący: SSA - Anna Zdziarska (spr.)

Sędziowie: SA - Małgorzata Janicz

SA - Ewa Gregajtys

Protokolant: Wiktoria Siporska

przy udziale Prokuratora – Marka Deczkowskiego i reprezentanta Skarbu Państwa - Komendanta Stołecznego Policji

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 18 stycznia 2024 roku

sprawy z wniosku J. H.

przeciwko Skarbowi Państwa

w przedmiocie zadośćuczynienia za doznaną krzywdę wynikłą z niewątpliwie niesłusznego zatrzymania w dniu 23 października 2020r.

na skutek apelacji wniesionych przez prokuratora i reprezentanta Skarbu Państwa - Komendanta Stołecznego Policji

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 12 lipca 2022 roku sygn. akt XVIII Ko 127/21

1. utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok ;

2. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz wnioskodawczyni J. H. 240 (dwieście czterdzieści) złotych z tytułu zwrotu wydatków związanych z ustanowieniem w sprawie pełnomocnika z wyboru w postępowaniu przed sądem II instancji;

3. wydatkami postępowania odwoławczego obciąża Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

UZASADNIENIE	
Formularz UK 2	Sygnatura akt II AKa 390/22

Załącznik dołącza się w każdym przypadku. Podać liczbę załączników:	2	
---	---	--

1. CZEŚĆ WSTĘPNA	
-------------------------	--

Oznaczenie zapadłego wyroku

Wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie, wydany w dniu 12 lipca 2022 roku, w sprawie sygn. akt XVIII Ko 127/21
--

Podmiot wnoszący apelację

oskarżyciel publiczny albo prokurator w sprawie o wydanie wyroku łącznego
--

oskarżyciel posiłkowy

oskarżyciel prywatny

obrońca

oskarżony albo skazany w sprawie o wydanie wyroku łącznego
--

inny – pełnomocnik wnioskodawcy

inny – pełnomocnik Skarbu Państwa – Komendanta Stołecznego Policji

1.3. Granice zaskarżenia

1.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia	
---	--

# na korzyść	# w całości reprezentant Skarbu Państwa
# na niekorzyść Prokurator i pełnomocnik Komendanta	

Stołecznego Policji jako wniosek alternatywny		
# w części	#	co do winy
#	co do kary	
#	co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia	
1.3.2. Podniesione zarzuty		
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji.		
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. - obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu	
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. - obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. - obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. - błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. - rażąca niewspółmierności kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka	

	zabezpieczającego, przypadku lub innego środka	
#	art. 439 k.p.k.	
#	brak zarzutów	

1.4. Wnioski

#	uchylenie	#	<i>zmiana</i>
---	-----------	---	---------------

2. Ustalenie faktów w związku z dowodami przeprowadzonymi przez sąd odwoławczy

2.1. Ustalenie faktów

2.1.1. Fakty uznane za udowodnione				
Lp.	Wskazać oskarżonego.	Wskazać fakt.	Dowód ze wskazaniem numeru karty, na której znajduje się dowód.	
2.1.2. Fakty uznane za nieudowodnione				
Lp.	Wskazać oskarżonego.	Wskazać fakt.	Dowód ze wskazaniem numeru karty, na której znajduje się dowód.	

2.2. Ocena dowodów

2.2.1. Dowody będące podstawą ustalenia faktów		
Wskazać fakt	Dowód	Zwięźle o powodach uznania dowodu.

2.2.2. Dowody nieuwzględnione przy ustaleniu faktów (dowody, które sąd uznał za niewiarygodne oraz niemające znaczenia dla ustalenia faktów)		
Wskazać fakt	Dowód	Zwięźle o powodach nieuwzględnienia dowodu.

. STANOWISKO SĄDU ODWOŁAWCZEGO WOBEC ZGŁOSZONYCH ZARZUTÓW i wniosków		
Lp.	Zarzuty	
	<p>Zarzuty zawarte w apelacji Prokuratora:</p> <p>błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia i mający wpływ na jego treść, polegający na niesłusznym przyjęciu, że rozmiar krzywdy doznanej przez J. H., a spowodowanej niewątpliwie niesłusznym zatrzymaniem w dniu 23 października 2020 r. uzasadnia zasądzenie na jej rzecz kwoty 4 000 zł, podczas gdy prawidłowa ocena zgromadzonych w sprawie dowodów prowadzi do wniosku, iż kwota ustalonego zadośćuczynienia jest rekompensatą wygórowaną.</p>	<p># zasadne</p> <p># częściowo zasadne</p> <p># niezasadne zarzuty prokuratora i pełnomocnika Skarbu Państwa</p>

Zarzuty zawarte w apelacji pełnomocnika Komendanta Stołecznego Policji:

- błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę rozstrzygnięcia, mający wpływ na treść orzeczenia tytułem zadośćuczynienia z tytułu niewątpliwie niesłusznego zatrzymania kwota 4 000 zł jest odpowiednia, podczas gdy prawidłowa – to jest znajdująca oparcie w art. 7 k.p.k. – ocena zgromadzonego materiału dowodowego w sprawie winna prowadzić do wniosku, iż wysokość zasądzonej kwoty jest nadmiernie wygórowana,

- obraza przepisów postępowania, mająca wpływ na treść orzeczenia tj. art. 5 § 2 k.p.k., art. 558 k.p.k. w zw. z art. 232 k.p.c. w zw. z art. 6 k.c. poprzez przyjęcie, że wnioskodawczyni wykazała, że w wyniku zatrzymania doznała krzywdy w rozmiarze uzasadniającym przyznanie kwoty 4000 złotych, podczas gdy zgromadzony materiał dowodowy nie uzasadniał przyznania zadośćuczynienia.

Zwięźle o powodach uznania zarzutu za zasadny lub niezasadny.

Zarzuty apelacyjne okazały się niezasadne.

Reprezentant Skarbu Państwa błąd w ustaleniach faktycznych upatrywał zarówno w tym, że J. H. wskutek zatrzymania nie doznała żadnej krzywdy, jak i w tym tak jak prokurator, iż kwota zasądzzonego zadośćuczynienia była zbyt wygórowana.

W orzecznictwie sądów przyjmuje się, że zarzut błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za postawę zaskarżonego wyroku, który mógł mieć wpływ na jego treść w rozumieniu art. 438 pkt 3 Kodeksu postępowania karnego może zostać podniesiony skutecznie wyłącznie wówczas, gdy pierwszoinstancyjne ustalenia faktyczne nie znajdują odzwierciedlenia w żadnym spośród zgromadzonych dowodów, bądź też okazują się zgodne jedynie z dowodami ocenionymi przez sąd meriti jako pozbawionymi przymiotu wiarygodności (wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z 10 listopada 2022 r., sygn. akt II AKa 223/22). Błąd w ustaleniach faktycznych może stanowić skuteczny zarzut środka odwoławczego, jeżeli odwołujący wykaże, że sąd pierwszej instancji choć prawidłowo ocenił dowody, na jakich oparł swoje ustalenia, wyprowadził z nich nieprawidłowe wnioski, albo pominął okoliczności, jakie były ich treścią (wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 27 października 2022 r., sygn. akt II AKa 249/21).

W opozycji do twierdzeń skarżących, Sąd I instancji poczynił prawidłowe ustalenia faktyczne, bez naruszenia przepisów prawa procesowego i doszedł do słusznego przekonania, że zatrzymanie J. H. było niewątpliwie niesłuszne. Za taką konstatacją przemawiał fakt, że w dniu 23 października 2020r. w/w uczestniczyła w W., w pokojowej demonstracji, wyrażając spontaniczny sprzeciw przeciwko zaostrzeniu przepisów aborcyjnych. W realiach sprawy zatrzymanie nie było uzasadnione okolicznościami faktycznymi i nie było celowe. Przede wszystkim żadne dowody

nie wskazywały na to, że popełniła wykroczenie, bądź przestępstwo z art. 254 § 1 k.k., które finalnie jej zarzucono. W momencie zatrzymania leżała na ziemi, nie stawiała żadnego oporu, poddała się czynności wylegitymowania, a zatem nie istniała obawa ucieczki lub ukrycia, nie istniała też obawa zatarcia śladów przestępstwa, ponieważ Policja dysponowała nagraniami i nie istniały podstawy do prowadzenia postępowania przyśpieszonego.

Mając na uwadze trafną argumentację przytoczoną przez sąd a quo za niezasadną uznać należało uznać apelację pełnomocnika Komendanta Stołecznego Policji w tej części w jakiej zakwestionował powstanie krzywdy, a tym samym konieczność jej zrekompensowania.

Natomiast co do wysokości zasądzonego zadośćuczynienia, to argumenty zawarte zarówno w apelacji Prokuratora jak i pełnomocnika Komendanta Stołecznego Policji, okazały się nieskuteczne.

Zarówno Prokurator jak i pełnomocnik Komendanta Stołecznego Policji w swoich apelacjach podnieśli zarzut błędu w ustaleniach faktycznych. Pełnomocnik Komendanta Stołecznego Policji dodatkowo wskazał na uchybienie w ocenie zgromadzonego materiału dowodowego, tj. na naruszenie przepisów postępowania, a mianowicie art. 7 k.p.k. Podnosząc ww. zarzut skarżący nie skonkretyzował jednak na czym przedmiotowe uchybienie miałoby polegać i które dowody Sąd orzekający miałby ocenić

z przekroczeniem zasady ich swobodnej oceny.

Zarzut taki w odniesieniu do realiów niniejszej sprawy nie mógł okazać się skuteczny, w ocenie Sądu Apelacyjnego stanowi jedynie nieuzasadnioną polemikę z prawidłowymi ustaleniami dokonanymi przez Sąd I instancji. Apelacje pełnomocnika Komendanta Stołecznego Policji, jak i Prokuratora opierają się wyłącznie na kwestionowaniu kwoty przyznanej wnioskodawczyni tytułem zadośćuczynienia. Skarżący zgodnie wskazali, że ich zdaniem okoliczności zatrzymania J. H. nie były na tyle dolegliwe by uznać kwotę 4000 złotych za spełniającą kryteria „odpowiedniej”. Nie negując podniesionego przez pełnomocnika Skarbu Państwa faktu, że „przebieg działań policji nie miał szczególnie intensywnego, dramatycznego charakteru”, to były one po prostu zbędne. Jak słusznie zauważył Sąd Okręgowy, J. H. nie była agresywna, a demonstrując niezgodę na działanie organów państwowych została zatrzymana przez Policję w centrum miasta bez uzasadnionej przyczyny i pozbawiona wolności na okres kilkunastu godzin.

Tym samym nietrafne są również twierdzenia aby dolegliwości, których doznała wnioskodawczyni nie były dolegliwościami ponad miarę nieproporcjonalnymi w stosunku do zwykłych następstw stosowania środka izolacyjnego, skoro środek ten został zastosowany w stosunku do wnioskodawczyni całkowicie bezzasadnie.

Wbrew twierdzeniu pełnomocnika Komendanta Stołecznego Policji, Sąd I instancji nie uznał za

udowodniony fakt pogorszenia stanu zdrowia psychicznego J. H., choć uznanie sytuacji w jakiej się znalazła za komfortową byłoby nie zgodne z rzeczywistością. Wnioskodawczyni podczas zatrzymania została poddana rygorom związanym z pozbawieniem wolności, które przekładały się na utrudniony kontakt z obrońcą, dostęp do środków higieny, maseczek, wody oraz toalety. Owszem, umożliwiono jej rozmowę z obrońcą pro bono, jednak nie udostępniono pomieszczenia zapewniającego dyskrecję.

Powszechnie uważa się, iż wysokość zadośćuczynienia musi przedstawiać odczuwalną wartość ekonomiczną adekwatną do warunków gospodarki rynkowej natomiast kompensacyjna funkcja zadośćuczynienia oznacza, że przyznana suma pieniężna ma stanowić przybliżony ekwiwalent poniesionej szkody niemajątkowej, wynagradzać doznane cierpienia fizyczne i psychiczne oraz ułatwiać przezwycięzenie ujemnych przeżyć. Jakkolwiek nie może naprawić krzywdy już doznanej, to w braku lepszego środka powinna dać pokrzywdzonemu rodzaj satysfakcji oraz umożliwiać zaspokojenie pragnień wykraczających poza zaspokojenie zwykłych potrzeb życiowych (wyrok SN z 26 listopada 2019r., sygn. IV CSK 386/18, Lex 2786140). W ocenie Sądu Apelacyjnego w niniejszej sprawie Sąd Okręgowy przyznał wnioskodawczyni zadośćuczynienie w kwocie adekwatnej do stopnia doznanej przez nią krzywdy w związku z niewątpliwie niesłusznym zatrzymaniem w dniu 23 października 2020 r. Niczego w tej sprawie nie zmienia okoliczność, że wnioskodawczyni przedstawiono

zarzut i przesłuchano z udziałem obrońcy, nie przekraczając terminów wynikających z art. 248 k.p.k., skoro nic nie stało na przeszkodzie, by umożliwiono jej stawiennictwo na wezwanie, a nie zaś pozbawiono wolności oraz snu. Wnioskodawczyni dotychczas nie weszła w konflikt z prawem i w związku z powyższym słuszna jest konstatacja sądu, że zbyt niska kwota zadośćuczynienia mogłaby stanowić zachętę do nieszanowania praw obywatelskich przez organy działające w imieniu państwa. Zauważyć też należy, że czynnikiem mającym znaczenie na wpływ przyznanego zadośćuczynienia nie powinny być możliwości finansowe Skarbu Państwa, a jedynie stopień krzywdy wyrządzonej wnioskodawcy. W sytuacji w której to jeden z organów wymiaru sprawiedliwości mający za zadanie dbać o bezpieczeństwo obywateli staje się przyczyną doznanej w wyniku jego działań krzywdy nie sposób miarkować kwoty zadośćuczynienia z uwagi na możliwości finansowe Skarbu Państwa.

Konkludując wskazać należy, że podniesione w apelacjach Prokuratora i Komendanta Stołecznego Policji zarzuty nie znalazły jakiegokolwiek, obiektywnego potwierdzenia i jako takie, nie mogły zostać uwzględnione.

Wnioski

W apelacji Prokuratora:

o zmianę pkt. I zaskarżonego orzeczenia poprzez obniżenie wysokości przyznanego zadośćuczynienia - niezasadny;

zasadny

częściowo zasadne

niezasadne

<p>W apelacji pełnomocnika Komendanta Stołecznego Policji:</p> <p>- o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie w całości zadośćuczynienia, ewentualnie obniżenie – niezasadny.</p>		
<p>Zwięźle o powodach uznania wniosku za zasadny lub niezasadny.</p>		
<p>Z przyczyn, jak wyżej.</p>		

<p>4. OKOLICZNOŚCI PODLEGAJĄCE UWZGLĘDNIENIU Z URZĘDU</p>		
<p>Wskazać wszystkie okoliczności, które sąd uwzględnił z urzędu, niezależnie od granic zaskarżenia i podniesionych zarzutów (art. 439 k.p.k., art. 440 k.p.k.).</p>		
<p>Zwięźle o powodach uwzględnienia okoliczności.</p>		
<p>5. ROZSTRZYGNIĘCIE SĄDU ODWOŁAWCZEGO</p>		
<p>5.1. Utrzymanie w mocy wyroku sądu pierwszej instancji</p>		
<p>1</p>	<p>Przedmiot utrzymania w mocy</p>	
<p>Wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 12 lipca 2022r., sygn. akt XVIII Ko 127/21.</p>		
<p>Zwięźle o powodach utrzymania w mocy.</p>		
<p>Z przyczyn, jak wyżej (rubryka 3.1).</p>		
<p>5.2. Zmiana wyroku sądu pierwszej instancji</p>		

1.	Przedmiot i zakres zmiany
Zwięźle o powodach zmiany.	

5.3. Uchylenie wyroku sądu pierwszej instancji		
5.3.1. Przyczyna, zakres i podstawa prawna uchylenia		
		# art. 439 k.p.k.
Zwięźle o powodach uchylenia.		
	Konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości	# art. 437 § 2 k.p.k.
Zwięźle o powodach uchylenia.		
	Konieczność umorzenia postępowania	# art. 437 § 2 k.p.k.
Zwięźle o powodach uchylenia i umorzenia ze wskazaniem szczególnej podstawy prawnej umorzenia.		
4.	Konieczność warunkowego umorzenia postępowania	# art. 437 § 2 k.p.k.
Zwięźle o powodach uchylenia i warunkowego umorzenia ze wskazaniem podstawy prawnej warunkowego umorzenia postępowania.		

5.		# art. 454 § 1 k.p.k.
Zwięźle o powodach uchylenia.		
5.3.2. Zapatrywania prawne i wskazania co do dalszego postępowania		
5.4. Inne rozstrzygnięcia z wyroku		
Lp.	Wskazać punkt rozstrzygnięcia z wyroku.	Przytoczyć okoliczności.
	Na podst. § 11 pkt 6 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności adwokackie zasądzono na rzecz wnioskodawczyni zwrot kosztów zastępstwa procesowego za II instancję.	
6. Koszty Procesu		

Wskazać oskarżonego.	Wskazać punkt rozstrzygnięcia z wyroku.	Przytoczyć okoliczności.
	III.	Podstawą decyzji o obciążeniu Skarbu Państwa wydatkami poniesionymi w postępowaniu odwoławczym był przepis art. 554 § 4 k.p.k.

7. PODPISY
Anna Zdziarska Małgorzata Janicz Ewa Gregajtys

1.3. Granice zaskarżenia			
Kolejny numer załącznika	1		
Podmiot wnoszący apelację	Prokurator		
Rozstrzygnięcie, brak rozstrzygnięcia albo ustalenie, którego dotyczy apelacja	Wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie wydany w dniu 12 lipca 2022 roku w sprawie o sygn. akt XVIII Ko 127/21		
1.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia			
# na korzyść # na niekorzyść	# w całości		
# w części	#	co do winy	
#	co do kary		
#	co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia		
1.3.2. Podniesione zarzuty			
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji			
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu		

#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przypadku lub innego środka	
#	art. 439 k.p.k.	
#	brak zarzutów	
1.4. Wnioski		
#	uchylenie	# zmiana

1.3. Granice zaskarżenia			
Kolejny numer załącznika	2		
Podmiot wnoszący apelację	<i>Pełnomocnik Komendanta Stołecznego Policji</i>		
Rozstrzygnięcie, brak rozstrzygnięcia albo ustalenie, którego dotyczy apelacja	Wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie wydany w dniu 12 lipca 2022 roku w sprawie sygn. akt X VIII Ko 127/21		
1.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia			
# na korzyść # na niekorzyść	# w całości		
# w części	#	co do winy	
#	co do kary		
#	<i>co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia</i>		
1.3.2. Podniesione zarzuty			
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji			
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu		

#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przepadku lub innego środka	
#	art. 439 k.p.k.	
#	brak zarzutów	
1.4. Wnioski		
#	uchylenie	# zmiana